

OTVORENI APEL

1. Zahteva se od svih relevantnih faktora da uspostave, održavaju i periodično preispituju nacionalni sistem bezbednosti i zdravlja na radu na tripartitnim osnovama.
2. Na izgradnji, održavanju i periodičnom preispitivanju sistema bezbednosti i zdravlja na radu saglasno nacionalnoj strategiji i posticajnim programima kojima se obezbeđuje:
  - (a) razvoj nacionalne preventivne kulture bezbednosti i zdravlja na radu;
  - (b) zaštita zaposlenih kroz eliminaciju i svođenje na najmanju meru, do mere do koje je praktično izvodljivo, opasnosti i rizika u vezi sa radnim mestom, u skladu sa zakonom i praksom, u cilju sprečavanja profesionalnih povreda, bolesti i smrtnih slučajeva i promocije bezbednosti i zdravlja na radnom mestu;
  - (c) formulisanje i preispitivanje na osnovu analize trenutne situacije u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu, uključujući analizu sistema bezbednosti i zdravlja na radu;
  - (d) šira i uža podrška ostvarenja predviđenih ciljeva i analiza indikatora uspeh, i
  - (e) podrška gde, gde je moguće, kroz druge dopunske (komplementarne) programe i planove kojima će se postići progresivno ostvarivanje bezbednog i zdravog radnog okruženja.
3. Najviši organi, Ministarstva rada i socijalne politike, Ministarstva zdravlja, asocijacija poslodavaca i zaposlenih, stručnih i obrazovnih institucija, ovlašćenih pravnih lica i preduzetnika i nevladinih organizacija, imaju obavezu da široko publikuju i do mere do koje je moguće, operacionalizuju programe unapređenja bezbednosti i zdravlja na radu a posebno :
  - mehanizme za obezbeđivanje poštovanja zakona i propisa, uključujući sistem inspekcije;
  - da se svest na radnom mestu kao i svest javnosti o bezbednosti i zdravlju na radu unapređuje kroz kampanje povezane sa, gde je odgovarajuće, radnim mestom i pozitivnim inicijativama;
  - promociju mehanizama za obrazovanje i obuku o bezbednosti i zdravlju na radu, posebno za poslovodstvo, zaposlene i njihove predstavnike nadležne za bezbednost i zdravlje, inspektore rada ,lica za bezbednost i zdravlje na radu i dr;
  - da se uvedu koncepti bezbednosti i zdravlja na radu i odgovarajuće kompetencije u obrazovne i stručne programe obuke;
  - da se olakša razmena statistike i podataka o zdravlju i bezbednosti između relevantnih državnih organa, poslodavaca, zaposlenih i njihovih predstavnika, kao i da se izgradi mehanizam za prikupljanje i analizu podataka o profesionalnim povredama i bolestima i njihovim uzrocima, uz vođenje računa o relevantnim instrumentima;
  - da se obezbede potrebne informacije za poslodavce i zaposlene i njihove asocijacije i da se promoviše i olakšava saradnje među njima sa ciljem da se eliminišu ili na najmanju meru svedu, koliko je izvodljivo u praksi opasnosti i rizici u vezi sa radnim mestom;
  - da se u okviru Saveta za bezbednost i zdravlje na radu promoviše i periodično analizira, politika bezbednosti zdravlja na radu u skladu sa zakonom i praksom;
  - izgradnji sistema zdravstvene zaštite zaposlenih zasnovane na zakonu, sistemu osiguranja i socijalne sigurnosti kojima se osigurava od profesionalnih povreda i bolesti;i
  - da se rešavaju ograničenja malih i srednjih preduzeća i poslodavaca, a u pogledu sprovođenja politike i propisa o bezbednosti i zdravlju na radu u skladu sa zakonom i praksom .Da se definišu mehanizmi podrške za progresivno poboljšavanje uslova bezbednosti i zdravlja na radu u malim i srednjim preduzećima i neformalnoj ekonomiji.

Predlog

Predsedništvo Udruženje za bezbednost i zdravlje na radu Srbije razmatrajući materijale za drugu sednicu Saveta za bezbednost i zdravlje na radu u vezi analize propisa u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i analize polaganja stručnog ispita o praktičnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i na osnovu zaključaka sa Okruglog stola na temu «Razvoj sistema bezbednosti i zdravlja na radu u R.Srbiji» održane 27.04.2008 god. pod pokroviteljstvom Unije poslodavaca Srbije, Saveza samostalnih sindikata Srbije i Udruženja za bezbednost i zdravlje na radu, mišljenja je da, i pored znatno posticajnih aktivnosti Ministarstva za rad i socijalna pitanja R.Srbije(Inspektorata za rad i Uprave za bezbednost i zdravlje na radu) ,sa trenutnim stanjem u oblasti praktičnog osposobljavanja za obavljanje poslova iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu ne možemo biti zadovoljni , a pre svega zbog:

- veoma malog broja lica koja su osposobljena za ove poslove, a pre svega veoma malog broja kompetentnih lica za obavljanje po nama veoma složenih i u pojedinim sektorima veoma odgovornih poslova jer se radi o bezbednosti i zdravlju na radu zaposlenih ;
- polaganja stručnog ispita po modelu jednakom za sve, bez razlika na obrazovanje i poslove koje će polaznik obavljati;
- trenutno neadekvatnom programu koji predviđa nevažeće podzakonske propise i standarde;
- prema modelu» jednom za uvek» i dr.

Stoga smo mišljenja da najviši organi, Ministarstva rada i socijalne politike, imaju obavezu da stalno, do mere do koje je moguće, operacionalizuju programe praktičnog osposobljavanja za obavljanje poslova iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i da kroz model preventivnog delovanja bude propisana obaveza stalnog stručnog osposobljavanja i upotpunjavanja znanja, poslodavaca i stručnih lica za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu.

OBRAZLOŽENJE:

Kao što je već istaknuto, postoji širok raspon različitih modela osposobljavanja lica za bezbednost i zdravlje na radu i može da se očekuje da se sadržaj i forma osposobljavanja menja imajući u vidu iskustvo i okolnosti koje se menjaju. Permanentno ,tj.periodično osposobljavanje lica za bezbednost i zdravlje na radu i poslodavaca trebalo bi da obuhvati važne oblasti kao što su razumevanje zakona, tehnike prevencije, zahteve bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite bezbednosti i zdravlja zaposlenih. Osposobljavanje, osnovno i periodično takođe treba da uključi objašnjenje politike i sankcionisanja, kao i neizbežne administrativne procedure, kao što su upravljanje procesima rada i režim izveštavanja. Podjednako je važno da se obezbedi da lica za bezbednost i zdravlje na radu razumeju stavove i psihologiju poslodavaca i zaposlenih, kao i procese upravljanja.

Zbog toga bi trebalo da im se obezbedi vreme za obuku u veštinama vršenja uticaja, rešavanja sporova i korišćenja različitih medija. U tu svrhu je često mudro uključiti spoljne stručnjake i ne oslanjati se samo na zaposlene u Inspektoratu rada i UPRAVI za bezbednost i zdravlje na radu, koliko god da je njihov doprinos važan.

Većina delotvornih lica za bezbednost i zdravlje na radu koristi različite programe osposobljavanja nakon polaganja stručnog ispita o praktičnoj osposobljenosti za bezbedan rad obuku na radnom mestu da bi pripremili zaposlene kod poslodavaca za nove dužnosti ili za rad u novim sektorima privrede, odnosno da bi ih upoznali sa najnovijim tehnološkim dostignućima, zakonskim i podzakonskim obavezama a pre svega o obavezama koje proističu iz novih sistemskih rešenja. Ovi vidovi dodatnog, neformalnog osposobljavanja su u većini slučajeva

nedelotvorni jer je prilaz nesistematski, edukatori nisu kompetetni stručnjaci, programi seminara-savetovanja su zasnovani pre svega na profitu i dr.

Kako bi se obezbedio najbolji način permanentnog upotpunjavanja znanja i prilagođenih programa permanentnog osposobljavanja i doslednost u stalnom informisanju zaposlenih i njihovom razvoju, potrebno je odrediti određeni broj dana za obuku u toku godine ili u toku određenog perioda. Ovakav program treba da uključi obuku poslodavca koji ne treba da polažu stručni ispit o praktičnoj osposobljenosti, odn. za one koji treba da preuzmu odgovornosti u oblasti sprovođenja politike bezbednosti i zdravlja na radu .

U skladu sa čl.7 stav1. tač. 6 i čl.38 stav 3. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu predlažemo izradu podzakonskog propisa kojim će se predvideti obaveza stalnog stručnog osposobljavanja i upotpunjavanja znanja, poslodavaca i stručnih lica za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu .

dana 23.06.2009.godina, Beograd.